

Erdős Sándor Testvéreivel

Ez apám a testvéreivel Felpécen a zsidó temetőben a szülői sírjánál. A kép 1933-ban készült, ugyanakkor, mint az, ahol a szülői ház előtt állnak. Nem gyakran jöttek össze a testvérek (Béla például Bécsben élt), de amikor összejöttek, mindig kimentek a szüleik sírjához. József, a legidősebb áll bal oldalon. Mellette Sándor, aztán apám, Lajos, és jobbra János. Mögöttük áll Béla. Erdős Béla mérnök volt a vasútnál. Rohanvást menekült el innen 1919-ben, mert a munkások megválasztották őt valami bizalminak a Kommünbe, és zsidó lévén sejtette, hogy nem fogják azt mondani, hogy köszönöm szépen. Bécsben élt, egy házkezelő irodát tartott fenn, rengeteg ház házkezelőségét vállalta. Ott is halt meg, ágyban, párnák között 1936-ban. Volt két fia, akiket utoljára tízéves koromban láttam. Erdős Gyula nem volt diplomás; otthon maradt Felpécen, a szülői földön gazdálkodott, persze nem egyedül, voltak béresei. Ő egy földet túró paraszt volt teljesen. Mindenfélét termelt, zöldséget, búzát, gabonát. Lovai is voltak, meg disznai is. Később a bátyja elhívta őt a malmot igazgatni. Gyula két méter magas volt és szőke, és hatalmas bajusza volt, mindennek kinézett, csak zsidónak nem. Teljesen elparasztosodott, egy aranyos ember volt. Cimbalmon játszott este, amikor ráért. Egy vidéki iparos családból származó zsidó lányt vett el. A felesége a ház körül dolgozott, a kertben meg az állatokkal, és az alkalmazottakat irányította. Két lányuk volt. Az egyik, Piroska Vépen, Vas megyében egy állatorvoshoz ment feleségül. A férje csodálatosan művelt és érdeklődő ember volt. Maga készített rádiót magának. Mind a ketten elpusztultak. Gyulát is megölték Auschwitzban feleségestül. Gyula bácsi másik lánya, Ilonka Kapuváron a malom irodájában dolgozott mint gépíró. Az Ilonka férjét megölték munkaszolgálatban, ő hazajött a deportálásból. Újból férjhez ment egy fuvarozóhoz, és 1956-ban szőről-bőrről áttelepültek Angliába, még az utolsó szeneslapátot is magukkal vitték, mert hisz volt lovuk, kocsijuk, teherautójuk. János nagyon jónevű ügyvéd lett Győrött, ügyvéd és katonatiszt. A János bátyámék szigorúan tartottak mindent. Amikor széder után meghívtak magukhoz Győrbe, ott a Pészah nyolc napja alatt minden nap mentünk templomba. Talán kóserek is voltak, bár erre nem mernék megesküdni, de azt tudom, hogy volt pészahi edényük. Olyankor elrámoltták a többi,

és elővették azt. Jánost és a feleségét elégették Auschwitzban. A fiuk meghalt a munkaszolgálatban, egyedül a lányuk maradt meg, de neki is meghalt a férje a munkaszolgálatban. Amikor hazajött a deportálásból, felköltözött Pestre, gyorsan férjhez ment, és elmentek Szlovákiába, onnan pedig hamar tovább Izraelbe a fiukkal együtt.